

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14640,Tymczasowa-Komisja-Koordynacyjna-NSZZ-Solidarnosc.html>
19.05.2024, 05:22

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”

Hasło wydrukowane w **Tom I**

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, ogólnopolska struktura konspiracyjna utworzona 22 IV 1982, skupiająca przywódców najlepiej zorganizowanych Regionów podziemnej „S”: Bogdan Lis (Gdańsk), Zbigniew Bujak (Mazowsze), Władysław Frasyniuk (Dolny Śląsk), Władysław Hardek (Małopolska). Zobowiązano się koordynować działania zmierzające do: odwołania stanu wojennego, zwolnienia uwięzionych, przywrócenia praw obywatelskich i wznowienia działalności przez „S”. TTK oceniała, że nastąpi to w wyniku kompromisu z władzami PRL, możliwego jedynie w wyniku wywarcia presji na władze, zatem niezbędna jest samoorganizacja społeczeństwa w strukturach podziemnych, organizowanie i wspieranie różnorodnych form oporu, z wykluczeniem terroru i przemocy. Kontrowersje budziła kwestia, czy powinien to być systematyczny nacisk przez zorganizowane we własne struktury „społeczeństwo podziemne”, czy niezbędne będą akcje masowych protestów – demonstracje, strajki i decydująca konfrontacja: strajk generalny. Wynikiem uzgodnień były 2 zasadnicze deklaracje programowe: „Społeczeństwo podziemne” (VII 1982) oraz „Solidarność dziś” (I 1983), TTK wydała w okresie swego istnienia ponad 100 oświadczeń, komunikatów i odezw, w których wykładano stanowisko Związku wobec problemów społecznych, politycznych i gospodarczych, protestowano przeciw represjom i łamaniu praworządności, postulowano formy oporu społecznego. TTK wezwała do masowych demonstracji 31 VIII 1982 w 2. rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych, 10 XI 1982 po formalnym rozwiązaniu przez władze Związku – do strajku generalnego. Niewielka reakcja na ten apel przyczyniła się do obniżenia prestiżu TTK, choć do 1986 pozostała ona najważniejszą

strukturą koordynującą opór społeczny oraz symbolem jedności podziemnego Związku. Co kilka tygodni, w niektórych okresach co kilkanaście, odbywały się zebrania przywódców Regionów, którzy tworzyli TKK. Dyskutowano o strategii i taktyce działania, wydawano komunikaty lub oświadczenia, drukowane nast. w prasie podziemnej. Większość dokumentów była wstępnie przygotowana przez tzw. łączników merytorycznych, czyli doradców przewodniczących poszczególnych Regionów; o ich zebraniach i istnieniu nie informowano publicznie. W tajemnicy utrzymywano miejsca spotkań (były to różne miasta). TKK dokonywała podziału pomocy finansowej napływającej z zagranicy. Próbowała określać zasady rozdziału pomocy technicznej (środki poligraficzne, powielacze, aparatura radiowa). TKK podporządkowane było utworzone w 1982 Biuro Koordynacyjne NSZZ „S” za Granicą z siedzibą w Brukseli, jego status, zasady działania, skład personalny i podejmowane inicjatywy. Kontakt z Biurem Koordynacyjnym utrzymywano za pomocą konspiracyjnych środków łączności. Przyjmowano zasadę, że wszyscy członkowie TKK występują pod swoimi nazwiskami, co miało uwiarygodniać TKK wobec społeczeństwa i ograniczyć możliwość prowokacji. Zasada ta była łamana, niektórzy przywódcy Regionów nie decydowali się na ujawnienie swych nazwisk. TKK tworzyli w różnych okresach jej działania: z Regionu Mazowsze Z. Bujak (1982-1986), Wiktor Kulerski (1986), z Regionu Gdańsk B. Lis (1982-1984), Bogdan Borsewicz (1984-1986), Lech Kaczyński (1986), Krzysztof Dowgiałło (1986-1987), z Regionu Małopolska W. Hardek (1982-1983), Stefan Jurczak (pocz. występujący pod ps., 1984-1987), z Regionu Dolny Śląsk W. Frasyński (1982), Piotr Bednarz (1982), Józef Pinior (1983), Marek Muszyński (1984-1987) oraz b. członek Prezydium KK Eugeniusz Szumiejko (1982-1984). Ponadto w pewnych okresach reprezentowali: Region Śląsko-Dąbrowski Tadeusz Jedynak (1983-1985), Jan Andrzej Górny (1986-1987), Region Wielkopolska Janusz Pałubicki (1982, 1986-1987) oraz występujący nie pod nazwiskiem przedstawiciele Regionów: Ziemia Łódzka - Jerzy Dłużniewski (1984-1987), Pomorze Zachodnie - Andrzej Milczanowski (1984-1987), Toruń - Antoni Stawikowski (1984-1985); od 1984 w pracach TKK

uczestniczył Jacek Merkel, odpowiedzialny za łączność zagraniczną, poza tym łącznicy merytoryczni: Jerzy Buzek, Jerzy Zdrada, Jan Krzysztof Bielecki, Michał Nawrocki, Janusz Grzelak. 2-krotnie w posiedzeniach TKK brał udział Lech Wałęsa. W 1986 utworzono funkcję sekretarza TKK, którą objął L. Kaczyński (1986-1987) oraz Biuro Społeczno-Polityczne z Jarosławem Kaczyńskim na czele. TKK od chwili swego powstania była zwalczana przez władze zarówno propagandowo, jak i przy użyciu środków policyjnych; Biuro Śledcze MSW prowadziło przeciw jej członkom postępowanie z art. kodeksu karnego mówiącego o organizacji zmierzającej „do obalenia przemocą ustroju PRL”, rozesłano listy gończe. W 1984 Biuro Śledcze MSW prowadziło postępowanie przeciw TKK jako organizacji o charakterze szpiegowskim (ze względu na kontakty z zagranicą oraz otrzymywanie amerykańskiej pomocy finansowej), nast. powrócono do kwalifikacji prawnej mówiącej o dążeniu do obalenia przemocą ustroju. Większość zmian personalnych w składzie TKK następowała na skutek aresztowań. W 1986 po amnestii, która objęła działaczy struktur podziemnych, L. Wałęsa utworzył nowe, jawne kierownictwo – Tymczasową Radę „S”. TKK kontynuowała swoje działania w okresie przejściowym jako struktura konspiracyjna. 25 X 1987 na wspólnym posiedzeniu TKK i TR „S” powołano Krajowy Komitet Wykonawczy. Wraz z tą decyzją TKK zakończyła działalność. 6 V 1982 – 25 X 1984 TKK była rozpracowywana przez Wydz. I Biura Studiów MSW w ramach SOR krypt. Komisja.

Andrzej Friszke

[Region Polska](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)